

V objemu trentske divjine

Zadnji Pelc

Trenta. Spet sem se vrnil k tebi. Ne zameri, ker sem te zadnja leta zanemarjal. Ko sem se v letošnjem zgodnjem poletju ponovno spustil z Vršiča v tvoja nedrja, se zazrl v modre valove tvoje lepote, mi je spet vztrepetalo srce. Kako skrivnostna, očarljiva in vabljiva si v brezpotnih strmih svojih bregov, ve samo tisti, ki se je že kdaj podal mednje. Vedno me nahraniš s čustvi, ki se prelijejo v najlepše strani moje gorniške knjige.

Letos sem popravil krivico, kar štirikrat sem te obiskal: najprej na Babanski skedenj, nato po grebenu tvojega Travnika, na še neosvojeni Nizki vrh in na koncu po poteh spominov na Zadnji Pelc.

Po poteh spominov

Šestnajst let je že minilo, odkar smo se Tone, Irena in jaz odpravili na Zadnji Pelc, osamelec nad Trento. Idejo za turo sva s Tonetom našla v Vladovem prvem vodniku,¹ po tej knjigi sva jo mahnila še na marsikatero podobno. Začetek oktobra je bil, toplo, macesni so bili še vsi zeleni. Takrat mi je bila ta tura še lahka, tako v fizičnem kot psihičnem smislu. Še danes se mi pri-

krade nasmeh na usta, ko se spominjam, kako jezna je bila Irena, ko jo je Tone, oblečeno v kratke hlačke popeljal naravnost skozi koprive, da je bila vsa opečena, rekoč, da drugega prehoda ni, jaz pa sem dobro vedel, za kaj gre. Zapomnil sem si nekaj ključnih detajlov, ki so mi še kako prav prišli ob letošnji ponovitvi te prave trentske.

Za konec letošnje jeseni sem si spet zaželel zlatih macesnov. Kje drugje kot na planini Zapotok, tam me bodo zagotovo počakali. Ko sem Kristini, najzvestejši gorniški prijateljici predlagal Zadnji Pelc, je bila takoj za. Zadnje zvezde so počasi ugašale na temnem, še nerojenem jutru, ko sva prispela do Brezovice, kjer naju je že čakal Rajko, vedno pripravljen peljati naprej. V Ljubljani smo pobrali še Igorja in jo veselo mahnili obljubljeni deželi naproti.

¹ Vladimir Habjan: *Manj znane poti slovenskih gora*, Sidar-ta, 1999.

Pelci, Mangart in Jalovec,
Zadnji Pelc je skrajno levo.
Foto Peter Strgar

Od opreme sva uporabljala le čelado, pa še to je imela žena izposojeno. Čez neskončna dolga južna pobočja sva se v hudi poletni vročini počasi spuščala proti izhodišču na nasprotni strani gore. Še zadnja planina Lemovje in lačna ter popolnoma izsušenih grl sva se končno razveselila najinega počitniškega domovanja. Najlepše presenečenje tistega dne pa sta nama pripravila Jure in Katja. Nad prikolico je stal napis "Čestitke za vzpon", na mizi pa najprej pивce, nato pa sveže pečene postrvi z rujno kapljico.

Naš Jožko se je poslovil lani, krepko čez devetdeset let je dočakal, prava trentska grča, ki ji ni para.

Po lepo označeni, čedalje bolj strmi stezi smo se najprej vzpenjali skozi ruševje, ki je više prešlo v redek gozd. Šumenje slapov skozi strugo Suhega potoka, ki teče globoko spodaj, je prijetno božalo naša ušesa. Ko se je steza izravnala, nas je pozdravil na gosto poraščen bukov gozd, po katerem smo stopili na plano in zagledali zapuščeno planino Zapotok. Sonce je še ni popolnoma objelo, da bi macesni zažareli v celoti, a skozi njihove košate veje so prodirali snopi žarkov, ki so padajoč na tla vseeno prikazovali najlepší film odhajajoče jeseni. Ko sem v mislih že načrtoval počitek ob zapuščenem pastirskem stanu, se je na naši desni pokazal velik možic. Povabil nas je v ozko skalnato grapo, katere iztek se še ni videl. "Pa jo poskusimo, pravim prijateljem," čeprav hkrati povem, da smo s Tonetom prvič našli prehode neposredno s planine.

Po brezpotjih do vrha

Čez prva dva skoka gre preprosto, potem pa močno zadiši po čisto pravi dvojki. Skala je čvrsta, oprimkov dovolj in hitro smo vsi štirje čez. Ob izteku grape se po premisleku odločimo za vzpenjanje po spolzkem pobočju, poraslem z redkim grmičevjem, ki nas ob robu gozda pripelje na manjše sedelce. Pozdravimo nas zadnji redki macesni, ki so že skoraj slekli svojo

Nekje na poti
Foto Brane Pahor

Mirno, tiho jutro nas pričaka na koncu poti v Zapoden. Po široki prodnati cesti se ravno prav ogrejemo, preden se zaženemo po markirani poti proti planini Zapotok. Takrat ga zagledamo, Bavški Grintavec, v jutranjem soncu se blešči visoko v daljavi. Kot pravi Trentski kralj se ponosno ozira nad svojimi niže ležečimi podložniki. Nepozabni spomini osvajanja tega vrha segajo več kot dvajset let v preteklost. Takrat sva z ženo zahajala v kamp Korita, k Jožku, v kraju Soča, kjer se sramežljivi Vrsnik prelije v svojo ošabno in bolj mogočno gospo, ki kraljuje po vsej dolini. Je kaj lepšega, kakor v popoldanskem času po naporni turi še malce posedeti ob koritih, ki jih je mati narava izdolblja v naši najlepši reki?

Jure naju je že ob petih zjutraj pripeljal v Bavšico. Rosa je bila še v travah in hlače so kmalu postale mokre, ko sva sopihala proti planini Bukovec. Čez široka neprijetna melišča sva se v prijetni senci pretolkla do sedla Kanja. Od tam naprej je šlo zares, po navpični, celo malce previsni steni naju je dobro zavarovana pot pripeljala na zračni greben in po njem na sončni vrh.

Veliki Pelc z vrha
Zadnjega Pelca
Foto Peter Strgar

svečano, zlato obleko. Daleč v daljavi na desni zagledam Grivo, vrh, pokrit z visoko poraslo travo, ki upravičeno nosi svoje simpatično ime. "Samo do njenega vznožja se moramo prebiti," porečem družbi, "to bo vseskozi glavna zvezda spremljevalka, ki nas bo varno pripeljala do zelenega cilja." Prav prijetno je vzpenjanje po širokih travnatih livadah, ki so tja in sem začinjene z redkimi otoki ruševja. Tu ni nobenih stezic, markacij ali možicev, le mi, ki se z modrino neba stapljamo v popolno trentske divjino. Osupljiv je pogled na bližnjo Špičico in Skutnik, ki kar teknujeta, kdo se bo bolj ošiljeno in vrtoglavo potegnil proti nebu. Ko se približamo vznožju Grive, nas pričakajo sitna melišča. Dva mlada kozlička veselo skakljata pod steno in sta edini živi bitji, ki ju srečamo tisti dan.

Razgled s Šmihelovca:
v ospredju Pelci, levo
zadaj Mangart, desno
Mojstrovke
Foto Peter Strgar

Melišča se kmalu spremenijo v pravi skalni labirint večjih in manjših balvanov, skozi katere iščemo prehode naprej. Končno se približamo škrbini med Nizkim vrhom in našim vrhom, do nje pa vodi strmo travnato pobočje, ki predstavlja zadnjo oviro na poti proti vrhu. Prav uživaško je plezanje po strmih travah, v katerih roke iščejo redke skalne oprimke, ki nam omogočajo, da se dokopljemo do sedla. Tam se nam odpre pogled na dolgo Loško steno, ki od tu pokaže popolnoma nežen obraz, če ga primerjamo s pogledom s Predelske ceste proti Logu pod Mangartom, kjer obstrmiš pred enim od najveličastnejših obzidij v vseh Julijcih.

S sedla se odpre lažji svet in kar ponese nas proti najvišji točki tega dne. Igor, najbolj nabit s kondicijo, prvi stopi na dvoglavi vrh. Prešerno veselje, objemi, stiski rok so najlepše darilo, ki si ga razdelimo med seboj na tem osamljenem koščku trentske divjine. Pričakajo nas stari znanci: Jalovec, ki od tu kaže popolnoma drugačno, piramidasto obliko, pred njim Veliki Ozebnik pa očak s svojimi vazali, greben Mojstrovk, na obzorju se sveti celo mogočni Montaž in še bi lahko našteval. Nadaljevanje proti naslednjemu dvoglavemu vrhu, proti Velikemu, Srednjemu Pelcu ter Pelcu nad Klonicami, je zaradi globoke škrbine ter težkega grebena rezervirano za alpiniste.

Po krajšem počitku se odločimo za sestop, saj se je sonce že prevesilo v popoldan in kar dolga pot nas čaka v dolino. Sestop s sedla je lažji, kot smo pričakovali, izberemo namreč drug žleb, ki nas varno vodi navzdol. S Kristino se ozreva še proti bližnjemu Nizkemu vrhu, na katerem smo stali pred tednom dni. S Petrom in Radovanom smo ga "naskočili" s planine Bala ter se pri sestopu pošteno namučili skozi od boga pozabljeno dolino Dolič, ki je na koncu postregla s popolnoma neprehodno, pravo pravcato

džunglo, preden nas je pozdravila odrešilna planina Bukovec. Kot bi hodili po Lunini površini, se po pusti skrotasti kotanji že malce utrujeni ponovno spuščamo do odrešujočih travnikov niže. Še zadnjikrat posedimo v prijetno ogretyh travah popoldanskega sonca, ko pogledi zaplavajo proti Trentskemu Pelcu in njegovemu sosedu Srebrnjaku.

Spomini privrejo na dan ...

Četrtega novembra pred dvaindvajsetimi leti je bilo. Jesen se nikakor ni hotela posloviti, ko me je en dan poklical Tone: "Ti, snega še ni, ali bi jo užgala za konec še na Srebrnjak in Trentski Pelc?" Zelo kratek dan bo, sestop daleč od izhodišča, ampak takemu izzivu se nisem mogel upreti, saj sva bila takrat s Tonetom popolnoma usklajena. Macesi na Zapotoku so bili že povsem slečeni, ko sva se po dobre pol ure hoda usmerila skozi gozd levo proti ostenju Srebrnjaka. V manjši krnici sva zagledala stezico, ki naju je pripeljala do stene. A glej ga zlomka, više ni šlo. Samo stena; nadaljevanje brez varovanja ni bilo mogoče. Ampak Tone je vedno imel nos v takšnih situacijah in kar smejalo se nama je, ko je na drugem koncu više odkril prvega možica. V enkratnem plezanju v okviru dvojke sva se tako s pomočjo vseskozi postavljenih možicev po skalnato skrotastem ostenju prebila do sedla Ribežni. Tam naju je počakalo sonce in bilo je tako toplo, da sva nadaljevala kar v kratkih rokavih.

Greben proti Srebrnjaku je bil od daleč videti neprehoden, v resnici pa je bil le tja in sem malce zračen in na koncu sva se skoraj sprehodila do travnatega vrha. Kar zadremala bi na tistem travnatem otočku, a ura je bila že ena popoldne in močno sva se morala podvizati, če sva hotela še pred nočjo doseči lovsko kočo na Stari Ultri. Po vrnitvi na Ribežne sva se po lepo nakazanih prehodih brez težav povzpela na Trentski Pelc. Tam nama je šlo

pa že kar za nohte. Sonce je namreč že zašlo in začelo se je mračiti, a na srečo sva spet našla možice, ki so naju varno dostavili do lovske kočice. Malce sva posedela, ko me je Tone naenkrat vprašal: "Kaj praviš, stari, ali bi nama pasal pir zdajle?" "Pa še kako," sem odvrnil. In kar nisem mogel verjeti: iz nahrbtnika je potegnil dva kozla, ki ju je nosil ves dan, da bi na koncu nazdravila. Bila je že popolna tema, ko sva se s čelkama na glavah varno spustila po mulatjeri do ceste. Ker sem predvidel tak zaključek, sem poklical Petra, Jožkovega vnuka, ki se je ravno odpravljal k dekletu v Kranjsko Goro. Pobral naju je na cesti ter odpeljal do avta v Zadnjo Trento. Ja, to je bil res dan, ki se je z zlatimi črkami zapisal v najino gorniško zgodovino.

Pred nami je še zadnja travnata globel, po kateri se spuščamo proti spolzki gredini, ki vodi do jutranje grape. Misel, da bi raziskovali sestop direktno na planino Zapotok, zaradi časovne stiske raje opustimo. Tako se najdemo pred ključnim skokom v grapi. Rahla trema se me loteva, saj je plezanje navzdol vedno težje kot navzgor. Pred štirimi leti sem si namreč hudo poškodoval nogo. Po zaslugi odličnega kirurga ter s pomočjo gornških prijateljev sem se dokaj hitro postavil nazaj na noge.

Prvi spleza Igor, kakor veverica je hitro spodaj, za njim krene Kristina, ki me bodri: "Saj bo šlo, Brane, oprimkov je veliko." Rajko pa, pripravljen pomagati, vselej ko pomoč potrebuješ, mi natančno svetuje, kje naj se primem, da bom varno izplezal. Spet smo v civilizaciji, na markirani poti v dolino. Igor in Rajko kar tekmujeta, kdo bo povedal boljše šalo, tako da čas do avta kar hitro mine.

Dan počasi ugaša, ko se polni vtisov vračamo proti domu. Tebi, Trenta, pa obljubim, da se s prijatelji prihodnje leto spet vrnem. Kar nekaj nepopisanih listov je še ostalo, upam, da popišemo vsaj še kakšnega ... ●

Bavski Grintavec
in Pelc Nad
Klonicami nad dolino
Zadnje Trente
Foto Dan Briski